

IX - Rad sa matricama

- Do sada smo imali prilike da se upoznamo sa jedno-dimenzionalnim nizovima čiji su elementi **skalarne veličine** (celi ili realni brojevi).
- Ovakvi nizovi se mogu šematski prikazati kao **horizontalna ili vertikalna** lista podataka, kao što je prikazano

20	18	21	28	3	6	13	3
----	----	----	----	---	---	----	---

- Međutim, u velikom broju realnih problema znatno je bolje da se takvi podaci predstave **u tabelarnoj formi**, kao što je prikazano na slici:

20	3	58
18	1	60
21	3	86
28	5	96
3	26	5
6	10	85
13	8	26
3	15	8

Tabelarni prikaz

a[0]	20	3	58
a[1]	18	1	60
a[2]	21	3	86
a[3]	28	5	96
a[4]	3	26	5
a[5]	6	10	85
a[6]	13	8	26
a[7]	3	15	8

Niz nizova

20	3	58
18	1	60
21	3	86
28	5	96
3	26	5
6	10	85
13	8	26
3	15	8

Matrica

a[4][1]

IX - Rad sa matricama

- U programskom jeziku C predstavljanje podataka datih u tabelarnoj formi se može obaviti **na više načina**.
- Jedan od njih i ređe korišćeni način je posmatranje tabelarnih podataka **kao niza nizova** kao što je prikazano na prethodnoj slici (druga tabela).
- Tabela visine **m** (8 redova) i širine **n** (3 kolone), može se predstaviti kao **niz dužine m** čiji su elementi **nizovi dužine n**.

Primer: Pogledajmo kako bi izgledao C kod kojim bi se deklarovala tabela **a** visine 8 i širine 3 elementa, pri čemu su elementi celi brojevi:

```
typedef int vrsta[3];  
typedef vrsta tabela[8];  
tabela a;
```

- U prethodnom primeri definisan je tip podatka **vrsta** koji predstavlja niz od 3 elementa tipa **int**.
- Zatim je definisan tip podatka **tabela** koji predstavlja niz od 8 elemenata tipa **vrsta**.
- U poslednjem redu deklarirana je promenljiva **a** tipa **tabela**.
- Promenljiva **a** će predstavljati **niz od 8 celobrojnih nizova dužine 3**.

IX - Rad sa matricama

- Pojedinačnoj vrsti se **može pristupiti** korišćenjem zapisa **a[i]** gde je **i** redni broj vrste.
- Elementu u **i**-oj vrsti i **j**-oj koloni pristupa se korišćenjem zapisa **a[i][j]**
- Sa obzirom da je ovakav način pisanja **prilično komplikovan**, u C-u je omogućeno **direktno definisanje** višedimenzionalnih nizova.
- Dvodimenzionalne nizove najčešće nazivamo **matrice**.
- Matrica celih brojeva **a**, dimenzija 3x4, pri čemu je 3 broj vrsta, a 4 broj kolona, može se skraćeno deklarirati na sledeći način

```
typedef int matrica[3][4]; matrica a;
```

ili direktno kao

```
int a[3][4];
```

- Sada se elementu u **i-toj vrsti i j-toj koloni** može pristupiti korišćenjem zapisa **a[i][j]**

	Column 0	Column 1	Column 2	Column 3
Row 0	a[0][0]	a[0][1]	a[0][2]	a[0][3]
Row 1	a[1][0]	a[1][1]	a[1][2]	a[1][3]
Row 2	a[2][0]	a[2][1]	a[2][2]	a[2][3]

IX - Rad sa matricama

- Kod rešavanja mnogih problema postoji potreba za radom sa **višedimenzionalnim strukturama podataka**.
- U programskim jezicima se za rad sa ovakvim strukturama podataka definišu višedimenzionalna polja - **jednorodne strukture podataka** u okviru kojih se svakom elementu **pristupa preko dva ili više indeksa**.
- Posebno su značajne **dvodimenzionalne strukture**, koje odgovaraju pojmu **matrica** i omogućavaju rešavanje veoma široke klase problema
- Jednim parom zagrada definišu se **jednodimenzionalni nizovi**.
- Svaki par zagrada **definiše jednu dimenziju niza**.

Primer: **int a[100];** - jednodimenzionalna struktura
 int b[3][5]; - dvodimenzionalna struktura
 int c[7][9][2]; - trodimenzionalna struktura

- U jeziku C proizvoljni **k-dimenzionalni niz** poseduje veličinu svake od svojih **k dimenzija**.
- Višedimenzionalnim nizovima se pristupa **preko dva ili više indeksa**.

VIII - Višedimenzionalna polja

➤ U programskom jeziku C predstavljanje podataka datih u tabelarnoj formi se može obaviti **na više načina**:

1. `int matrica1[3][4]={25,26,27,28,29,24,23,21,20,10, 11, 12};`

2. `int matrica2[3][4] = {`

`{25, 26, 27, 28}`

`{29, 24, 23, 21}`

`{20, 10, 11, 12}`

`};`

3. `int matrica3[][4] = {25,26,27,28,29,24,23,21,20,10, 11, 12};`

➤ **Deklaracija** višedimenzionalnog polja ima oblik

`mem_klasa tip ime[izraz_1][izraz_2]...[izraz_n];`

gde je **mem_klasa** memorijska klasa, **tip** je tip podatka, **ime** je ime polja, a **izraz 1**, ..., **izraz n** su konstantni celobrojni pozitivni izrazi koji određuju broj elementa polja vezanih uz pojedine indekse.

➤ Tako se **prvi indeks** kreće od 0 do **izraz_1-1**, **drugi** od 0 do **izraz_2-1**, **n-ti** indeks od 0 do **izraz_n-1**.

VIII - Višedimenzionalna polja

Primer: Kada polje **m** deklariramo sa **static float x[3][4]**; onda ono predstavlja matricu sa tri reda i četiri kolone. Elemente matrice možemo prostorno zamisliti na sledeći način:

x[0][0]	x[0][1]	x[0][2]	x[0][3]
x[1][0]	x[1][1]	x[1][2]	x[1][3]
x[2][0]	x[2][1]	x[2][2]	x[2][3]

U prvom redu su elementi **x[0][i]**, u drugom redu **x[1][i]** a u trećem redu **x[2][i]** za $i = 0, 1, 2, 3$.

- Element na mestu (i,j) matrice **x** je **x[i][j]**.
- Deklaracija se može čitati i ovako: **definisan je niz u kome se nalaze elementi 3 niza i to svaki sa 4 elementa tipa int.**
- Dvodimenzionalni nizovi se **često koriste za rad sa matricama.**
- U tom slučaju nije potrebno razmišljati o tome kako je niz složen u memoriji, jer se elementima pristupa preko dva indeksa: **prvi je oznaka reda, a drugi je oznaka kolone** matrice.
- Ako je broj redova i kolona isti radi se o **kvadratnoj matrici**

VIII - Višedimenzionalna polja

- Memorijski raspored elemenata dvodimenzionalnog niza, koji opisuju neku matricu, je takav da su elementi **složeni po redovima matrice**; najpre prvi red, zatim drugi, itd..

Adresa *Sadržaj*

1000 x[0][0]

1004 x[0][1]

1008 x[0][2]

1012 x[0][3]

1016 x[1][0]

1020 x[1][1]

1024 x[1][2]

1028 x[1][3]

1032 x[2][0]

1036 x[2][1]

1040 x[2][2]

1044 x[2][3]

Prvi red matrice

x[0][0]	x[0][1]	x[0][2]	x[0][3]
x[1][0]	x[1][1]	x[1][2]	x[1][3]
x[2][0]	x[2][1]	x[2][2]	x[2][3]

Drugi red matrice

Treći red matrice

VIII - Višedimenzionalna polja

➤ Višedimenzionalni niz se može **inicijalizirati već u samoj deklaraciji**.

Primer: **int x[3][4] = { { 1, 21, 14, 8},**
 {12, 7, 41, 2},
 { 1, 2, 4, 3} };

➤ Navođenje unutrašnjih velikih zagrada je opciono, pa se može pisati i sledeća deklaracija: **int x[3][4] = {1, 21, 14, 8, 12, 7, 41, 2, 1, 2, 4, 3};**

➤ Ovaj drugi način inicijalizacije se **ne preporučuje**, jer je zbunjujući jer je teže uočiti raspored elemenata po redovima i kolonama.

➤ Elementima se pristupa **preko indeksa niza**.

Primer: *Izračunati sumu svih elemenata matrice x;*

```
int i, j, brojredova=3, brojkolona=4;
```

```
int sum=0;
```

```
for (i = 0; i < brojredova; i++)
```

```
    for (j = 0; j < brojkolona; j++)
```

```
        sum += x[i][j];
```

```
printf("suma elemenata matrice = %d", sum);
```


VIII-Prenos višedimenzionalnih nizova u F-ju

- Kod deklarisanja parametara f-je, koji su višedimenzionalni nizovi pravilo je **da se ne navodi prva dimenzija** (kao i kod 1-dimenzionalnih nizova), ali **ostale dimenzije treba deklarirati**, kako bi program prevodilac "znao" kojim su redom elementi složeni u memoriji.

Primer: *Definisana je f-ja **sum_mat_el()** kojom se računa suma elemenata dvodimenzionalne matrice, koja ima 4 kolone:*

```
int sum_mat_el, int x[][4], int brojredova)  
{  
int i, j, sum=0;  
for (i = 0; i < brojredova; i++)  
    for (j = 0; j < 4; j++)  
        sum += x[i][j];  
return sum;  
}
```

- U definiciji f-je **naveden je argument koji opisuje broj redova matrice.**
- Broj kolona je fiksiran **već u deklaraciji niza** na vrednost 4.
- Ima **ograničenu upotrebu** jer se može primeniti samo na matrice koje imaju 4 kolone.

VIII - Primer učitavanja matrice

Primer: *Učitavanje matrice*

```
for ( red=1; red<=n; red++ )
  for ( kol=1; kol<=m; kol++ )
  {
    printf("mat[%d][%d]=",red-1,kol-1);
    scanf("%d", &mat[red-1][kol-1]);
  }
```

ili:

```
for ( red=0; red<n; red++ )
  for ( kol=0; kol<m; kol++ )
  {
    printf("mat[%d][%d]=",red,kol);
    scanf("%d", &mat[red][kol]);
  }
```

VIII - Primer ispisivanja matrice

Primer: Ispisivanje matrice

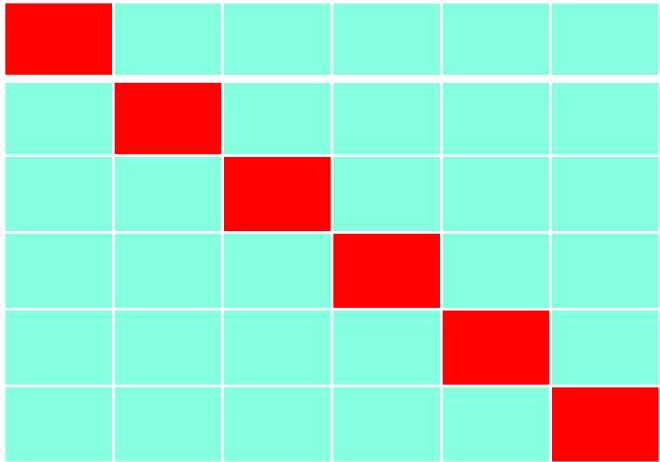
```
for ( red=1; red<=n; red++ )  
{  
    for ( kol=1; kol<=m; kol++ )  
        printf(" %4d",mat[red-1][kol-1]);  
    printf("\n");  
}
```

ili:

```
for ( red=0; red<n; red++ )  
{  
    for ( kol=0; kol<m; kol++ )  
        printf(" %4d",mat[red][kol]);  
    printf("\n");  
}
```

VIII - Rad sa matricama

Primer: manipulacije glavnom dijagonalom

`mat[0][0]`

`mat[1][1]`

`mat[i][i]`

`mat[n-1][n-1]`

`mat[i][j], i=j`

Ispis elemenata na glavnoj dijagonali:

```
printf("Glavna dijagonala: ");  
for ( i=0; i<n; i++ ) printf(" %d", mat[i][i]);
```

Suma elemenata na glavnoj dijagonali:

```
for ( s=i=0; i<n; i++ ) s+=mat[i][i];  
printf("Suma elemenata na GD: %d",s);
```

IX - Transponovanje matrice

Primer: *transponovanje matrice*

1	2	3
4	5	6
7	8	9

1	4	7
2	5	8
3	6	9

Polazna matrica

Transportovana matrica

Transponovanje matrice:

```
for ( i=0; i<n; i++ )
  for ( j=i+1; j<n; j++ )
  {
    pom=mat[i][j]);
    mat[i][j]=mat[j][i];
    mat[j][i]=pom;
  }
```

**Ispis transponovane matrice
na osnovu originalne matrice:**

```
printf("Transponovana:\n ");
for ( i=0; i<n; i++ )
{
  for ( j=0; j<n; j++ )
    printf(" %4d", mat[j][i]);
  printf("\n");
}
```

IX - Množenje dve matrice

1	2	3
4	5	6
1	0	2

*

1	2	3
4	2	1
7	1	0

30	9	5
66	24	17
15	4	3

Matrica a
(m*n)

Matrica b
(n*p)

Matrica c
(m*p)

Množenje matrica:

```
for ( i=0; i<m; i++ )      /* red matrice c */
  for ( j=0; j<p; j++ )    /* kolona matrice c */
    for ( k=0; k<n; k++ )
      c[i][j]+=a[i][k]*b[k][j];
```

Rešenje:

$c[0][0]=1*1+2*4+3*7=30$, $c[0][1]=1*2+2*2+3*1=9$, $c[0][2]=1*3+2*1+3*0=5$
 $c[1][0]=4*1+5*4+6*7=66$, $c[1][1]=4*2+5*2+6*1=24$, $c[1][2]=4*3+5*1+6*0=17$
 $c[2][0]=1*1+0*4+2*7=15$, $c[2][1]=1*2+0*2+2*1=4$, $c[2][2]=1*3+0*1+2*0=3$

IX-Pokazivači i višedimenzionalni nizovi

- **Dvodimenzionalni nizovi** jesu **jednodimenzionalni** nizovi jednodimenzionalnih nizova.
- Na primer, ako je **r** ime dvodimenzionalnog niza (matrice), tada je **r[i]** jednodimenzionalni niz koji sadrži elemente **i-te vrste matrice r**.
- Dvodimenzionalni nizovi (matrice) se u memoriji **registruju po vrstama**, koristeći uzastopne memorijske lokacije.
- Na primer, dvodimenzionalni niz **int a[3][2]** se u memoriji raspoređuje u sledećem poretku:
a[0][0], a[0][1], a[1][0], a[1][1], a[2][0], a[2][1].
- Ako se deklarise pokazivač **p** pomoću **int *p** posle dodele **p=a** pointer **p** uzima za svoju vrednost **adresu elementa** koji leži u **nultoj vrsti i nultoj koloni matrice a** (tj. adresu prvog elementa matrice **a**).
- Takođe, **važe sledeće pointerske jednakosti**:
p=&a[0][0], p+1=&a[0][1], p+2=&a[1][0], p+3=&a[1][1], p+4=&a[2][0], p+5=&a[2][1].
- Na sledećoj slici prikazano je smeštanje elemenata matrice **x[2][3]** sa **odgovarajućim vrednostima** pokazivača na te vrednosti

IX-Pokazivači i višedimenzionalni nizovi

x[0][0]	x[0][1]	x[0][2]	x[0][3]
x[1][0]	x[1][1]	x[1][2]	x[1][3]
x[2][0]	x[2][1]	x[2][2]	x[2][3]

Adresa	Sadržaj	Pointer
1000	x[0][0]	p=&x[0][0]
1004	x[0][1]	p+1=&x[0][1]
1008	x[0][2]	p+2=&x[0][2]
1012	x[0][3]	p+3=&x[0][3]
1016	x[1][0]	p+4=&x[1][0]
1020	x[1][1]	p+5=&x[1][1]
1024	x[1][2]	p+6=&x[1][2]
1028	x[1][3]	p+7=&x[1][3]
1032	x[2][0]	p+8=&x[2][0]
1036	x[2][1]	p+9=&x[2][1]
1040	x[2][2]	p+10=&x[2][2]
1044	x[2][3]	p+11=&x[2][3]

IX-Pokazivači i višedimenzionalni nizovi

- U našem slučaju, vrste matrice **a** date su izrazima **a[0]**, **a[1]** i **a[2]**.
- Sa obzirom na poznata svojstva jednodimenzionalnih nizova, **važne sledeće jednakosti**:

$$\mathbf{a[0]=\&a[0][0], a[1]=\&a[1][0], a[2]=\&a[2][0].}$$

- Osim toga, važne sledeće jednakosti:

$$\mathbf{a[i]=\&a[i][0], a[i]+j=\&a[i][j], a[i][j]=*(a[i]+j), \&a[i][j] = a+i*2+j}$$

- Takođe je

$$\mathbf{a[j][k]=*(a+j*duzina_vrste +k).}$$

- Neka je **mat[][7]** dvodimenzionalni niz.

- Tada važi:

$$\mathbf{mat[i][j]=*(mat[i]+j)=*(mat+i)[j]=*(mat+i*7+j)=*(\&mat[0][0]+i*7+j)=*((*(mat+i))+j).}$$

- U gornjim primerima zagrade su neophodne zbog toga što operator selekcije **ima viši prioritet u odnosu na operator indirekcije**.

IX – Rad sa poljima i matricama

Primer 1 : *Napisati program koji učitava matricu realnih brojeva a dimenzija $m \times n$ i računa sumu svih elemenata matrice.*

```
#include <stdio.h>
main()
{
float a[100][100];
int m, n, i, j;
float suma;
printf("Unesite broj vrsta i kolona:\n");
scanf("%d%d", &m, &n);
printf("Unesite elemente u matricnom obliku:\n");
for(i = 0; i < m; i++)
    for(j = 0; j < n; j++)
        scanf("%f", &a[i][j]);
suma = 0.0;
for(i = 0; i < m; i++)
    for(j = 0; j < n; j++)
        suma += a[i][j];
printf("Suma elemenata matrice je %f\n", suma);
}
```

IX - Rad sa poljima i matricama

Primer 2 : *Napisati program koji pozivanjem potprograma vrši transponovanje kvadratne matrice celih brojeva a dimenzija $n \times n$*

```
#include <stdio.h>
typedef float matrica[100][100];
void transponuj(matrica a, int n)
{
    int i, j;
    float pom;
```

```
    for(i = 0; i < n; i++)
        for(j = 0; j < i; j++)
        {
            pom = a[i][j];
            a[i][j] = a[j][i];
            a[j][i] = pom;
        }
}
```

```
void stampaj(matrica a, int n)
{
    int i, j;
    for(i = 0; i < n; i++)
    {
```

```
        for(j = 0; j < n; j++)
            printf("%10.2f", a[i][j]);
        printf("\n");
    }
}
```

```
main()
{
    matrica a;
    int n, i, j;
    printf("Unesite velicinu matrice:\n");
    scanf("%d", &n);
    printf("Unesite elemente u matricnom obliku:\n");
    for(i = 0; i < n; i++)
        for(j = 0; j < n; j++)
            scanf("%f", &a[i][j]);
    transponuj(a, n);
    stampaj(a, n);
}
```

IX-Sabiranje i oduzimanje matrica

Primer: Učitaj dve matrice od n redova i m kolona i ispiši njihov zbir i razliku. Samo matrice koje imaju isti broj redova i kolona se mogu sabirati i oduzimati.

$$c = a + b = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & \cdots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & \cdots & a_{2n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ a_{m1} & a_{m2} & \cdots & a_{mn} \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} b_{11} & b_{12} & \cdots & b_{1n} \\ b_{21} & b_{22} & \cdots & b_{2n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ b_{m1} & b_{m2} & \cdots & b_{mn} \end{bmatrix} =$$

$$\begin{bmatrix} a_{11} + b_{11} & a_{12} + b_{12} & \cdots & a_{1n} + b_{1n} \\ a_{21} + b_{21} & a_{22} + b_{22} & \cdots & a_{2n} + b_{2n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ a_{m1} + b_{m1} & a_{m2} + b_{m2} & \cdots & a_{mn} + b_{mn} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} c_{11} & c_{12} & \cdots & c_{1n} \\ c_{21} & c_{22} & \cdots & c_{2n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ c_{m1} & c_{m2} & \cdots & c_{mn} \end{bmatrix}$$

IX-Sabiranje i oduzimanje matrica

```
#include<conio.h>
#include<stdio.h>
int a[10][10],b[10][10],c[10][10],d[10][10];
int i,j,n,m;
void main(void)
{
clrscr();
printf ("upisi broj redova matrica: ");
scanf("%d",&n);
printf("upisi broj kolona matrica: ");
scanf("%d",&m);
printf("upisi elemente prve matrice:\n");
for(i=0;i<n;i++)
    for(j=0;j<m;j++)
    {
        printf("a[%d][%d]: ",i,j);
        scanf("%d",&a[i][j]);
    }
printf("upisi elemente druge matrice: \n");
for(i=0;i<n;i++)
    for(j=0;j<m;j++)
    {
        printf("%d b[%d][%d]:",i,j);
        scanf("%d",&b[i][j]);
```

```
    }
for(i=0;i<n;i++)
    for(j=0;j<m;j++)
    {
        c[i][j]=a[i][j]+b[i][j];
        d[i][j]=a[i][j]-b[i][j];
    }
clrscr();
printf("\n zbroj ucitanih matrica je: \n");
for(i=0;i<n;i++)
{
    for(j=0;j<m;j++)
        printf("%d ",c[i][j]);
printf("\n");}
printf("\n razlika ucitanih matrica je: \n");
for(i=0;i<n;i++)
{
    for(j=0;j<m;j++)
        printf("%d ",d[i][j]);
printf("\n");    }
getch();
}
```

IX - Množenje matrica

Primer: Učitati dve matrice i pomnožiti ih.

Napomena: Množiti se mogu jedino dve matrice kod kojih je broj redova druge matrice jednak broju kolona prve matrice. Ako je A matrica tipa (n,m), a B tipa (m,k) onda će C=A*B biti tipa (n,k).

$$c = a \cdot b = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & \dots & a_{1m} \\ a_{21} & a_{22} & \dots & a_{2m} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ a_{n1} & a_{n2} & \dots & a_{nm} \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} b_{11} & b_{12} & \dots & b_{1k} \\ b_{21} & b_{22} & \dots & b_{2k} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ b_{m1} & b_{m2} & \dots & b_{mk} \end{bmatrix} =$$

$$\begin{bmatrix} a_{11}b_{11} + a_{12}b_{21} + \dots + a_{1m}b_{m1} & \dots & a_{11}b_{1k} + a_{12}b_{2k} + \dots + a_{1m}b_{mk} \\ a_{21}b_{11} + a_{22}b_{21} + \dots + a_{2m}b_{m1} & \dots & a_{21}b_{1k} + a_{22}b_{2k} + \dots + a_{2m}b_{mk} \\ \vdots & \vdots & \vdots \\ a_{n1}b_{11} + a_{n2}b_{21} + \dots + a_{nm}b_{m1} & \dots & a_{n1}b_{1k} + a_{n2}b_{2k} + \dots + a_{nm}b_{mk} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} c_{11} & c_{12} & \dots & c_{1n} \\ c_{21} & c_{22} & \dots & c_{2n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ c_{m1} & c_{m2} & \dots & c_{mn} \end{bmatrix}$$

IX - Množenje matrica

```
#include<conio.h>
#include<stdio.h>
int a[10][10],b[10][10],c[10][10],d[10][10];
int i,j,n,m,k,l;
void main(void){
clrscr();
printf ("upisi broj redova prve matrice: ");
scanf("%d",&n);
printf("upisi broj kolona prve matrice: ");
scanf("%d",&m);
printf("upisi broj kolona druge matrice: ");
scanf("%d",&k);
printf("upisi elemente prve matrice:\n");
for(i=0;i<n;i++)
    for(j=0;j<m;j++)
    {
        printf("a[%d][%d]: ",i,j);
        scanf("%d",&a[i][j]);
    }
printf("upisi elemente druge matrice: \n");
for(i=0;i<m;i++)
    for(j=0;j<k;j++)
    {
        printf("b[%d][%d]:",i,j);scanf("%d",&b[i][j]);
    }
    }
for(i=0;i<n;i++)
    for(j=0;j<k;j++)
    {
        c[i][j]=0;
        for(l=0;l<m;l++)
            c[i][j]=c[i][j]+a[i][l]*b[l][j];
    }
printf("\n proizvod ucitanih matrica je: \n");
for(i=0;i<n;i++)
    {
        for(j=0;j<k;j++)
            printf("%d ",c[i][j]);
        printf("\n");
    }
getch();
}
```

IX - Pretraživanje matrice (dijagonale)

Primer: Učitati kvadratnu matricu reda n . Ispisati matricu u obliku tablice i elemente na glavnoj i sporednoj dijagonali. Elementi glavne dijagonale su oni elementi matrice kojima je jednak indeks reda i kolone. Za elemente sporedne dijagonale važi da je suma indeksa reda i kolone jednaka $n+1$, tj. da se indeks reda povećava, a indeks kolone smanjuje za 1

```
#include<conio.h>
#include<stdio.h>
int a[10][10],b[10],c[10],i,j,n;
void main(void)
{
clrscr();
printf ("upisi red matrice: ");
scanf("%d",&n);
printf("upisi elemente matrice:\n");
for(i=0;i<n;i++)
for(j=0;j<n;j++)
{
printf("a[%d][%d]: ",i,j);
scanf("%d",&a[i][j]);
}
for(i=0;i<n;i++)
{
```

```
b[i]=a[i][i];
c[i]=a[i][n-i-1];
}
for(i=0;i<n;i++)
{
for(j=0;j<n;j++)
printf("%d ",a[i][j]);
printf("\n");
}
printf("\n elementi na glavnoj dijagonali su: ");
for(i=0;i<n;i++)
printf("%d ",b[i]);
printf("\n elementi sporedne dijagonale su: ");
for(i=0;i<n;i++)
printf("%d ",c[i]);
getch();
}
```


IX - Rad sa poljima i matricama

Primer: Učitaj jednu kvadratnu matricu reda n . Ispiši najveći i najmanji element u svakom redu i koloni. Dobijene elemente smestiti u jednodimenzionalna polja.

```
#include<conio.h>
#include<stdio.h>
int a[10][10],maxr[10],maxs[10],minr[10];
int mins[10],i,j,n;
void main(void)
{
clrscr();
printf ("upisi red matrice: ");scanf("%d",&n);
printf("upisi elemente matrice:\n");
for(i=0;i<n;i++)
    for(j=0;j<n;j++) {
        printf("a[%d][%d]: ",i,j);
        scanf("%d",&a[i][j]);
    }
for(i=0;i<n;i++) {
    minr[i]=a[i][0];    maxr[i]=a[i][0];
    mins[i]=a[0][i];    maxs[i]=a[0][i];
    for (j=1;j<n;j++) {
        if(a[i][j]<minr[i])minr[i]=a[i][j];
        if(a[i][j]>maxr[i])maxr[i]=a[i][j];
```

```
        if(a[j][i]<mins[i])mins[i]=a[j][i];
        if(a[j][i]>maxs[i])maxs[i]=a[j][i];
    } }
for(i=0;i<n;i++) {
    for(j=0;j<n;j++)
        printf("%d ",a[i][j]);
    printf("\n");
}
for(i=0;i<n;i++)
    printf("\n najveći u redu %d je %d, a najmanji
    %d ",i+1,maxr[i],minr[i]);
for(i=0;i<n;i++)
    printf("\n najveći u stupcu %d je %d, a
    najmanji %d ",i+1,maxs[i],mins[i]);
getch();
}
```

Hvala na pažnji !!!

Pitanja

? ? ?